

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
ŠKOLNÍ DRUŽINY
(2. verze)

OBSAH

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	4
2.1	Materiální podmínky	4
2.2	Personální podmínky	5
2.3	Ekonomické podmínky.....	5
2.4	Psychosociální podmínky.....	5
2.5	Podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.....	5
2.6	Podmínky přijímání, průběhu a ukončování zájmového vzdělávání.....	6
2.6.1	Podmínky k přijímání k zájmovému vzdělávání ve ŠD.....	6
2.6.2	Podmínky průběhu zájmového vzdělávání	6
2.6.3	Podmínky ukončování zájmového vzdělávání.....	6
2.7	Vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření	7
3	VZDĚLÁVACÍ CÍLE, FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ.....	7
3.1	Cíle vzdělávání	7
3.2	Délka a formy vzdělávání.....	8
3.3	Obsah vzdělávání.....	8
4	ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ	9
5	EVALUAČNÍ SYSTÉM	11
5.1	Evaluace.....	11
5.2	Autoevaluace	11

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Název školy: **Základní škola, Brno, Bosonožská 9, příspěvková organizace**

Adresa školy: **Bosonožská 9, 625 00 - Brno**

Ředitel školy: **Mgr. Lenka Špačková**

Koordinátor ŠVP: **Mgr. Hana Pohlídalová**

Kontakty: **telefon: 547 218 242**
                         Fax: 547 218 551
                         e-mail: info@zsbos9.cz
                         web: www.zsbos9.cz

Zařazení do sítě škol: **IČO: 621 565 43**
                             REDIZO: 600108 546
                             IZO: 062 156 543

Zřizovatel školy: **Statutární město Brno, městská část Brno - Starý Lískovec**
                         Klobásova 9, 625 00 - Brno
                         Tel: 547 139 211
                         IČO: 449 927 85

Platnost dokumentu od: **1. 9. 2016**

Verze: **2. verze**

ŠVP byl projednán školskou radou dne: **31.8.2016**

Číslo jednací: 1618/2016

Podpis ředitelky školy:

Razítko:

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina (dále ŠD) je organizační součástí základní školy, plní stanovené vzdělávací cíle a rozvíjí specifické nadání dětí. Ve svém obsahu a konkrétních cílech vychází ze školního vzdělávacího programu pro základní školu, není však pokračováním školního vyučování. Pedagogická práce má zde svá specifika. Hravou formou upevňuje vědomosti získané ve vyučování, všestranně rozvíjí kompetence účastníků, má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů. Cílem vzdělávání ve školní družině je připravit žáky pro život ve společnosti a prostřednictvím nejrůznějších aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji. Zahrnuje ovlivňování trávení volného času, nabídku alternativních aktivit, nabídku her a příslušných pomůcek. Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, pestrosti a přitažlivosti.

Školní družina je místo, kde se realizují činnosti podporující u účastníků ŠD:

- zájmové vyžití
- regeneraci sil po vyučování
- rozvíjení tvořivosti
- posilování sebevědomí
- všechny typy vzájemné komunikace (žák – žák, žák – vychovatel/ka)

Vychovatel/ka:

- motivuje žáky ke správnému přístupu ke vzdělání – k celoživotnímu učení
- vede účastníky ŠD k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- vytváří v žácích potřebu utvářet kladné vztahy
- učí žáky rozvíjet fyzické, duševní a sociální zdraví
- pomáhá jim rozvíjet a poznávat vlastní schopnosti a uplatňovat je
- podporuje zájmy žáků
- pomáhá účastníkům ŠD orientovat se v konfliktních situacích a nalézat správná řešení
- vstřícně komunikuje se zákonnými zástupci účastníků ŠD, informuje je o všech záležitostech týkajících se zájmového vzdělávání jejich dítěte

2.1 Materiální podmínky

Školní družina má kapacitu 144 žáků, kteří jsou rozděleni až do pěti oddělení podle počtu přihlášených dětí s přihlédnutím ke kapacitě místností. Pro potřeby školní družiny jsou vyhrazeny dvě samostatné herny s hygienickým zařízením a až tři kmenové učebny přízemí pavilonu D. Herny jsou uzpůsobeny tak, aby účelně vyhovovaly potřebám žáků. Jsou vybaveny novým nábytkem, koberci, různými typy stavebnic, stolními hrami, knihami a hračkami. Účastníci využívají také rozmanité sportovní potřeby. Postupně se obnovuje fond pomůcek – jsou upřednostňovány ty, které mají vliv na rozvoj jemné motoriky, pracovních dovedností, fantazie a myšlenkových postupů. Pro zpestření činnosti má ŠD k dispozici rádia s přehrávačem, televize a DVD přehrávače.

V kmenových třídách jsou vyhrazeny pro činnost ŠD oddechové kouty s relaxačním kobercem a pracovní prostory určené k výtvarné činnosti.

Pro rekreační a sportovní činnost ŠD využívá i další vnitřní prostory školy, školní areál a sportoviště obce:

- 2 tělocvičny
- počítačové učebny
- cvičnou kuchyňku
- knihovnu

- chodby s hracími koutky
- školní hřiště
- vícegenerační hřiště ve Starém Lískovci, situované vedle školy
- dopravní hřiště ve Starém Lískovci

2.2 Personální podmínky

Předpoklady pro výkon činnosti vychovatelek upravuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Zájmové vzdělávání ve škole zajišťuje až 5 kvalifikovaných pedagogických pracovníků, kteří pracují v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy. Jejich činnost a výchovné působení v jednotlivých odděleních vychází z požadavků pedagogiky volného času. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se vychovatel/ky aktivně účastní vzdělávacích programů a seminářů.

2.3 Ekonomické podmínky

Na úhradu neinvestičních nákladů ve školní družině je stanovena měsíční úplata. Její výši stanovuje ředitelka ve směrnici podle § 14 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Poplatek se hradí v hotovosti 2x ročně vždy v září a v lednu u hospodárky školy.

2.4 Psychosociální podmínky

Vychovatel/ky ŠD podporují navození příjemné, přátelské atmosféry a příznivého sociálního klimatu tak, aby se žáci cítili bezpečně a spokojeně. Zaměřují se na ochranu před nečestným chováním, násilím, šikanou a dalšími sociálně patologickými jevy. Vedou děti ke vzájemné komunikaci, úctě, toleranci a empatii. Zajišťují, aby se účastníci ŠD spolupodíleli na tvorbě zásad a pravidel práce a chování během všech činností ve ŠD v souladu s vnitřním řádem školní družiny (tvorba tzv. desatera oddělení).

2.5 Podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků je součástí všech činností školní družiny. Vychovatel/ky vyhledávají možná rizika vzniku úrazů, s vedením školy je vyhodnocují a odstraňují. Pravidla bezpečnosti jsou stanovena ve vnitřním řádu ŠD, a ve školním řádu a v rádech jednotlivých učeben. Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečném chování. Zápis o provedeném poučení je zapsán do třídní knihy. Poučení se provádí i u nově přichozích žáků, průběžně dle aktuální potřeby a také před plánovanými akcemi mimo ŠD.

Žáci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazu, zvláště při pohybu na schodech a pobytu venku. Žák ze ŠD nikdy neodchází bez vědomí vychovatele/ky. Zdravotní problémy či zranění, neprodleně nahlásí vychovateli/ce. Při pobytu v ŠD žáci dbají na bezpečnost svou a svých spolužáků, snaží se vyvarovat konfliktních situací.

Pitný režim je zajištěn během oběda ve školní jídelně a odpoledne ve školní družině. Prostředí prostorů užívaných pro činnost ŠD vyhovuje hygienickým normám.

2.6 Podmínky přijímání, průběhu a ukončování zájmového vzdělávání

2.6.1 Podmínky k přijímání k zájmovému vzdělávání ve ŠD

Školní družina je určena žákům 1. stupně ZŠ Bosonožská. Do jednoho oddělení ŠD lze zapsat maximálně 30 žáků, avšak s hledem na kapacitu místnosti (počet žáků v odděleních se postupně naplňuje od 1. třídy). O jejich přijetí do ŠD rozhoduje ředitelka školy. Žáci jsou přijímáni na základě zápisního lístku, který řádně vyplňují jejich zákonní zástupci. Součástí zápisního lístku je písemné sdělení zákonných zástupců žáka o rozsahu docházky, době odchodu ze školní družiny a pověření osob k vyzvedávání. Změnu v zápisních lístcích během školního roku uvedou rodiče písemně s uvedením data změny a podpisem. Docházka do ŠD je povinná, zákonní zástupci omlouvají nepřítomnost svého dítěte pouze písemně.

2.6.2 Podmínky průběhu zájmového vzdělávání

Provoz ranní družiny je zajištěn pravidelně v době školního vyučování od 6:30 do 8:00 hodin a od konce vyučování do 16:30 hod. Při příchodu do ranní družiny přebírá žáka vychovatel/ka u vchodu do ŠD. Žáky, kteří přicházejí do ŠD po skončení vyučování, předává vychovatelce vyučující poslední vyučovací hodiny. Žáky, kteří se účastní zájmového kroužku, odvádí ze ŠD a přivádí zpět vedoucí kroužku. Účastníci ŠD jsou uvolňováni ze ŠD způsobem uvedeným v zápisním lístku. V případě vyzvednutí žáka z družiny se rodič (pověřená osoba) ohlásí domácím telefonem u vchodu do ŠD. Žák odchází z oddělení do šatny a potom za rodičem (pověřenou osobou). Žáci, kteří odcházejí samostatně ze ŠD a žáci 5. oddělení, opouští budovu hlavním vchodem školy přes šatnu. Rodiče a další návštěvníci nemají přístup do šaten a učeben ŠD.

Rozvrh činnosti jednotlivých oddělení:

11:40 – 14:00 příchod dětí po ukončení výuky do ŠD, samoobslužné činnosti před obědem, oběd, odpočinkové činnosti;

14:00 – 15:00 zájmové činnosti, pohybové aktivity v okolí školy, vycházky;

15:00 – 16:30 rekreační a odpočinkové činnosti

Při postupných odchodech žáků z jednotlivých oddělení domů, je možné nejdříve po 15. hodině spojit činnost oddělení (po sloučení nepřekročí počet žáků 30). Činnosti ŠD se mohou zúčastňovat i žáci nezařazení do družiny, pokud se této činnosti neúčastní dostatečný počet žáků zařazených do ŠD. O provozu ŠD v době hlavních prázdnin či mimořádného volna i v průběhu školního roku rozhoduje ředitelka školy.

2.6.3 Podmínky ukončování zájmového vzdělávání

Ukončení zájmového vzdělávání žáka ve ŠD lze provést jeho odhlášením na základě písemné žádosti rodičů.

Účastník ŠD může být ze školní družiny i vyloučen. Ředitelka školy může rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze školní družiny, pokud tento žák soustavně nebo významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje školní družinu nebo z jiných zvláště závažných důvodů. Vyloučení nebo podmíněné vyloučení probíhá v rámci správního řízení.

2.7 Vzdelávání žáků s potřebou podpůrných opatření

Činnost školní družiny se zaměřuje i na práci se žáky s potřebou podpůrných opatření, odpovídajících zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka v souladu s §16 školského zákona. Při práci s nimi vychovatel/ky úzce spolupracují s třídními učiteli/kami, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou či speciální pedagožkou, a to především při stanovování vhodných forem integrace a forem práce. Podpůrná opatření 2. – 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. U těchto žáků je zohledňováno ve ŠD přiměřené zatížení např. v případě pohybových aktivit a vycházek, je možno jim upravit organizaci, obsah, formu a metody zájmového vzdělávání, umožnit používání speciálních pomůcek a podobně.

3 VZDĚLÁVACÍ CÍLE, FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem, a to zejména v oblastech:

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností (Člověk ve společnosti)

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- zapojení se do kolektivu

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- schopnost vypořádat se se stresem
- schopnost vyrovnat se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině (Člověk jako jedinec)

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí

- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- vytváření postojů a hodnot
- tolerance a vzájemný respekt

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění
- schopnost a ochota pomoci
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů
- podobnost a odlišnost lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

3.2 Délka a formy vzdělávání

Školní vzdělávací program obsahuje program činností na dobu jednoho vzdělávacího cyklu, obvykle po dobu školního vyučování. Obsah výchovně vzdělávacích činností je shrnut do tematických plánů jednotlivých oddělení. Žák prochází vzdělávacím programem po dobu docházky do školní družiny.

Vzdělávání probíhá formou pravidelných, příležitostných a spontánních činností.

Pravidelná činnost – je každodenní činností oddělení, která je dána plánovanou týdenní skladbou zaměstnání a představuje aktivity dané plánem ŠD.

Příležitostná činnost – spočívá v návštěvách kulturních, sportovních a jiných akcí nad rámec stanoveného plánu akcí (např. příměstský tábor pro účastníky ŠD).

Spontánní činnosti - zahrnují individuální aktivity následující po organizované činnosti - ranní hry, odpolední klidové činnosti a pobyty venku

Pravidelná činnost je doplněna nabídkou rozvoje specifických individuálních zájmů účastníků ŠD v zájmových kroužcích, které jsou pořádány školou anebo jsou součástí činnosti některého z oddělení ŠD. Nabídka je aktuálně obnovována vždy k 15. 9. příslušného školního roku. Kroužky probíhají jednou týdně s časovou dotací jedné hodiny, a zpravidla začínají od 13.00 hodin. Školní družina spolupracuje v této oblasti s CVC Linka, žáci využívají nabídku. Nejčastěji docházejí na výtvarné dílny, do kroužku keramiky či chovatelského kroužku.

Týdenní skladba zaměstnání zahrnuje:

- pohybové a tělovýchovné aktivity
- výtvarné činnosti
- rukodělné činnosti
- hudba, zpěv a tanec
- literárně-dramatická činnost
- přírodovědná a vlastivědná činnost

3.3 Obsah vzdělávání

Člověk a jeho svět

Tematická oblast Člověk a jeho svět se člení do pěti okruhů, ze kterých vychází jednotlivé činnosti školní družiny.

Místo, kde žijeme

- vztah ke své škole, městu, státu
- vycházky, výlety, poznatky z cest

Lidé kolem nás

- rodina, vztahy v rodině
- kamarádi
- pravidla soužití a chování lidí
- základní lidská práva a povinnosti, práva dítěte

Lidé a čas

- budování správného denního režimu a jeho dodržování
- účelné využívání volného času
- orientace v čase

Rozmanitost přírody

- příroda okolo nás
- rozvoj kladného vztahu k přírodě a ochrana přírody
- roční období a proměny přírody
- činnosti člověka v přírodě

Člověk a jeho zdraví

- péče o osobní hygienu
- prevence a odpovědnost za své zdraví
- předcházení úrazům

Člověk a svět práce

Tradiční a netradiční materiály a výtvarné techniky.

Rozvoj elementárních dovedností, představitivosti a kreativity dětí.

Rozvoj schopnosti spolupráce, zapojení se do společného díla a respektování práce druhých.

Umění a kultura

Seznámení se s regionálními pověstmi a bájemi – čtení s porozuměním.

Rozvoj estetického citění - návštěva kulturních zařízení (muzeum, divadla, hvězdárna, knihovna, galerie).

4 ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání ve školní družině se řídí ročním plánem činnosti, měsíčními a týdenními plány práce jednotlivých oddělení. Časový plán činností respektuje roční období a také věk účastníků ŠD. Vždy zahrnuje celoroční projekt, který je realizován jako celoroční hra s motivačním zaměřením a je vyhodnocován pololetně. Tradiční akce každý měsíc jsou zpestřeny rozmanitými novými činnostmi.

Září: „Otvíráme družinu, podzim za vrátky“

Poznáváme se navzájem.

Zásady bezpečnosti a pravidla dobrých vztahů ve školní družině, společná tvorba desatera.

Poznáváme své okolí a životní prostředí.

Zážitky z prázdnin.

Zahájení motivačního projektu „O kouzelné družináčky“

Loučení s létem – povídání si o změnách počasí, změnách v přírodě

Dům, ve kterém bydlím.

Den bez aut – beseda. Návštěva dopravního hřiště – ~~jízdy zručnosti~~.

Říjen: „Barevný podzim“

Pozorování změn v přírodě, zbarvené listí. Výrobky s podzimní tematikou: Jak chutná podzim – ochutnávka ovoce a zeleniny.

Celodružinový projekt Slavnost stromů

Drakiáda

Den zvířat – beseda, soutěže. Malujeme nejoblíbenější zvíře.

Atletické závody.

Listopad: „Časem zpátky do pohádky“

Malujeme „Strom“ rodiny.

Cesta ke zdravému životnímu stylu – zdravá výživa (beseda, tvořivé výrobky).

Máme rádi pohádky – poslech, knihovna. Kouzelná pohádka.

Podzimní tematika – výroba lesního skřítky, změny v přírodě

Prosinec: „Vánoční cinkání“

Mikulášská besídka – Mikuláš a čert.

Těšíme se na vánoce. Vánoční čarování – výroba cukroví. Vánoční kapr.

Vánoční zvyky a obyčeje – koledy, výroba vánočních dekorací, dárků – vánoční dílny.

Leden: „Zima, zima všude je, veliká“

Zimní krajina očima dětí – co se děje v přírodě, kresby, koláže.

Moje tělo a moje zdraví – beseda.

Zimní sporty – jak je vidí děti (kresby, vycházky), zimní čepice, módní přehlídka z novin.

Hry se sněhem a na sněhu

Pololetní vyhodnocení motivačního projektu „O kouzelné družináčky“

Únor: „Toč se s námi, masopuste“

Lidské tělo – beseda.

Pohádkové bytosti – kresby, četba, karneval – výroba masek.

Srdíčkové dny – výroba valentýnek, celoškolní projekt Valentýnský společenský den.

Březen: „Kamarádka knížka“

Návštěva knihovny, četba, práce s dětskými časopisy, „Březen za kamna vlezem“ – lidové pranostiky.

Poznáváme změny v přírodě. Přišlo jaro – beseda, výtvarné techniky.

Jak předcházet nemocem – beseda. Vitamíny – vitamínová bomba (ovocný pohár).

Soutěž o nejobratnějšího kluka a děvče.

Duben: „Chválím tě Země má“

Velikonoční zvyky – povídání, koledy, tvorba dekorací, kraslice, velikonoční dílny.

Duben, měsíc bezpečnosti - beseda. Dopravní hřiště.

První pomoc – beseda.

Den Země – beseda, pomáháme zlepšovat životní prostředí (jarní úklid). Jarní probouzení.

Zdraví z přírody – sbíráme léčivé rostliny, vaříme čaj.

„Chci být tvůj kamarád“ – chování k handicapovaným lidem – beseda.

Rej čarodějnic – čarodějnická dílna

Květen: „Líná kůže málo zmůže“

Sportem ke zdraví – celotýdenní projekt Velká družinyáda.

Rozkvetlý strom – poznávání přírodnin, výtvarné zpracování, jarní květiny.

Svátek matek – výroba dáreků, povídání, písničky.

Poslech a dramatizace pohádky.

Zdravé mlsání – příprava ovocných pochoutek.

Červen: „Léto je tu - těšíme se na prázdniny“

Den dětí – soutěžíme, závodíme, tančíme. Týden splněných přání. Švihadlová královna, koloběžkový král.

Volný čas dětí, blíží se léto a prázdniny – výtvarné zpracování.

Společně opravujeme rozbité hračky – uvědomujeme si hodnotu výrobku

Cesta za pokladem – orientační závod. Hádej, hádej hadači – soutěž.

Závěrečné vyhodnocení motivačního projektu „O kouzelné družináčky“

5 EVALUAČNÍ SYSTÉM

5.1 Evaluce

Hodnocení dětí ve školní družině patří k běžným činnostem, které pedagogičtí pracovníci vykonávají průběžně po celý školní rok. Je kladen důraz na povzbuzení žáků a pozitivní ocenění jejich snahy. Cílem hodnocení je zvyšování sebedůvěry a povzbuzování do dalších činností. Žáci jsou předem seznamováni s cíli volnočasových aktivit, s tím, co bude hodnoceno a podle jakých kritérií. Součástí hodnocení ve školní družině je i sebehodnocení a vzájemné hodnocení, která umožňují dětem poznání sebe samých, druhého a poskytování zpětné vazby. Děti se tím učí odhadovat vlastní síly a možnosti, posilovat sebedůvěru a rozvíjet vzájemnou komunikaci při společných činnostech.

5.2 Autoevaluace

Hlavním cílem je zhodnocení stavu činnosti školní družiny. Výchovnou práci v družině hodnotí vedení školy. K hodnotícím kritériím patří úroveň organizace a realizace plánovaných činností, míra rozvoje mezilidských vztahů a sociálního klima ve ŠD, účinnost individuální práce s účastníky ŠD, především se žáky potřebou podpůrných opatření, úroveň komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci žáků. Využití dalšího vzdělávání, stav materiálních podmínek včetně úrovně zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.